

Chính Sách:

Nạn Nhân và Chứng Nhân Yếu Thế

Mã Số Chính Sách:

VUL 1

Ngày Hiệu Lực:

15 Tháng Giêng, 2021

Đối Chiếu:

[ALT 1](#) [BAI 1](#) [CHA 1](#)
[CHI 1](#) [DIR 1](#) [HAT 1](#)
[IPV 1](#)

Tất cả nạn nhân và chứng nhân, bất luận tình trạng yếu thế như thế nào, đều phải có cơ hội đồng đều để tham gia tiến trình công lý hình sự. Dịch Vụ Công Tố BC nhìn nhận những vụ nghiêm trọng có nạn nhân và chứng nhân yếu thế là những vấn đề độc nhất và phức tạp và cần nhận định những vụ đó trong giai đoạn sớm nhất của tiến trình truy tố, để có thể giải quyết những vấn đề này thích đáng.

Cho các mục đích của chính sách này, “những vụ nghiêm trọng” gồm những vụ liên quan đến tội “gây thương tích cá nhân nghiêm trọng” như được nêu trong đoạn 752 của *Bộ Hình Luật*, cũng như những vụ liên quan đến rủi ro tác hại đáng kể, dù là mang bản chất thể xác, tình dục, tâm lý, hay lợi dụng.

Trong chính sách này, những người được xem là nạn nhân và chứng nhân yếu thế, nếu việc người đó tham gia vào hệ thống công lý có thể bị suy giảm đáng kể, hoặc bị loại đi, nếu không cung cấp những phương tiện trợ giúp hoặc yểm trợ để đáp ứng các đặc điểm hoặc hoàn cảnh cá nhân gồm cả:

- tuổi đã cao
- các tác động kéo dài của lịch sử thực dân, mất nhà, và các trường nội trú tại Canada, kể cả chấn thương liên thế hệ, và các yếu tố về hệ thống liên hệ khác
- danh tính sắc tộc, tôn giáo, hoặc văn hóa
- chứng rối loạn rượu ở thai nhi hoặc các tình trạng hư hại tri thức khác
- vấn đề sức khỏe tâm thần hoặc khuyết tật
- vị thế quyền lực của bị cáo đối với nạn nhân hoặc chứng nhân

- tình trạng pháp lý bấp bênh (chẳng hạn như tình trạng di trú hoặc đang có các lệnh tòa chưa tuân hành)
- khuynh hướng tình dục, nhận định phái tính, hoặc bày tỏ phái tính
- có các trở ngại đáng kể về giao tiếp
- có quá trình bị hành hạ đáng kể
- các mối lo ngại đáng kể về an toàn
- cô lập xã hội, nghèo khó, hoặc vô gia cư
- nghiện chất kích thích
- bạo động, lợi dụng khai thác, và thành kiến mà những người cung cấp dịch vụ tình dục có thể gặp phải

Đối với những vấn đề liên quan đến trẻ em hoặc thiếu niên yếu thế là nạn nhân hoặc chứng nhân, Biện Lý cũng nên tham khảo *Nạn Nhân và Chứng Nhân Trẻ Em* ([CHI 1](#)).

Đối với những vấn đề liên quan đến nạn bạo hành bạn tình, Biện Lý cũng nên tham khảo *Bạo Hành Bạn Tình* ([IPV 1](#)).

Tiến Trình

Trong những vụ nghiêm trọng, để trợ giúp nạn nhân và chứng nhân yếu thế để họ có thể tham gia hiệu quả vào tiến trình công lý hình sự, Biện Lý nên:

- có các nỗ lực tiên liệu hợp lý để bắt đầu và duy trì liên lạc với các nạn nhân và chứng nhân yếu thế từ những giai đoạn sớm nhất trong tiến trình truy tố, cho đến khi kết thúc, và để thông tin nhanh chóng cho họ về tình trạng truy tố
- khi có thể được, làm việc với cảnh sát, cảnh lại, nhân viên quản chế, hoặc các dịch vụ cho nạn nhân trong suốt tiến trình truy tố để thông báo cho nạn nhân và chứng nhân yếu thế về bất cứ biện pháp yểm trợ nào trong hệ thống công lý hình sự
- khi có, làm việc với các tổ chức văn hóa hoặc Thổ Dân, kể cả các tổ chức do nạn nhân hoặc chứng nhân nhận định để yểm trợ cho nạn nhân yếu thế
- bảo đảm là sẽ nộp bất cứ đơn nào thích ứng để xin tòa cấm ẩn hành, trợ giúp phương tiện cho người khai, hoặc các lệnh bảo vệ
- khi thích hợp, áp dụng tất cả những bước hợp lý để xúc tiến tiến trình này, gồm cả bắt đầu các cuộc thảo luận giải quyết sớm hoặc xin mở phiên xử sớm

Biện Lý Hành Chánh nên bảo đảm có các thể thức để:

- nhận định và chỉ định sớm những vụ như vậy
- bất cứ khi nào có thể được, bổ nhiệm Biện Lý nào đã được huấn luyện chuyên môn liên hệ
- và sẽ có ai phụ trách và chuẩn bị điều hành hồ sơ này, dùng cùng nhân viên hành chánh từ đầu đến cuối
- dành cho Biện Lý được bổ nhiệm có đủ thời gian chuẩn bị vì các hồ sơ này phức tạp hơn

Các Cứu Xét Sớm

Ngay khi có thể được, Biện Lý nên xét đến việc xin một lệnh theo đoạn 486.4 hoặc 486.5 của *Bộ Hình Luật*, để chỉ thị không được ấn hành danh tính của nạn nhân hoặc chứng nhân và bất cứ chi tiết nào có thể tiết lộ danh tính của nạn nhân hoặc chứng nhân trong bất cứ văn kiện hoặc tin tức truyền đi theo bất cứ cách nào.

Trong vài vụ hiếm hoi, khi thích ứng, Biện Lý cũng có thể xét đến việc xin một lệnh theo đoạn 486.31 của *Bộ Hình Luật*, để chỉ thị không được tiết lộ bất cứ chi tiết nào có thể nhận ra chứng nhân trong các phiên tòa, hoặc một lệnh theo đoạn 486.7 của *Bộ Hình Luật*, để bảo vệ an ninh của một chứng nhân. Trước khi nộp đơn, Biện Lý nên tham khảo với Biện Lý Vùng, Giám Đốc, hoặc phụ tá của họ.

Khi một nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế có thể gặp khó khăn trình bày bằng chứng vì bị khuyết tật tâm thần hoặc thể xác, Biện Lý nên cố quyết định trong các giai đoạn đầu của tiến trình truy tố xem có thích hợp để trình bày bằng chứng bằng băng thu hình hay không, như được quy định trong đoạn 715.2 của *Bộ Hình Luật* và, nếu cần thiết, yêu cầu cảnh sát thu hình lời khai. Theo đoạn này, lời khai thu hình của một nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế có thể được chấp nhận làm bằng chứng khi nạn nhân hoặc chứng nhân đó khai và áp dụng nội dung của băng thu hình đó.

Trong trường hợp nạn nhân yếu thế là trẻ em hoặc thiếu niên vào lúc phạm tội, Biện Lý nên xét xem có thích hợp để trình bày bằng chứng bằng cách thu hình, như được quy định trong đoạn 715.1 ([CHI 1](#)) hay không.

Khi có trở ngại về thủ tục hoặc điều tra mà có thể tác hại đến việc truy tố, Biện Lý nên làm việc với cảnh sát và các dịch vụ nạn nhân và, nếu cần, ban quản trị cao cấp của cảnh sát và Biện Lý Hành Chánh để nhanh chóng giải quyết các trở ngại này. Số này có thể gồm các trở ngại dựa trên:

- thái độ miễn cưỡng hoặc thù nghịch của nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế

- khó tìm hoặc duy trì liên lạc với nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế
- nạn nhân hoặc chứng nhân không tìm được phương tiện chuyên chở đến tòa hoặc văn phòng Biện Lý
- cần phiên dịch tài liệu trong hồ sơ
- chậm trễ thu thập bằng chứng cần thiết

Khi Biện Lý quyết định là nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế có các vấn đề về yểm trợ xã hội hoặc sức khỏe có thể ảnh hưởng bất lợi đến việc họ có thể tham gia vào tiến trình công lý hình sự, Biện Lý nên nhờ cảnh sát và các dịch vụ nạn nhân xác định xem có các biện pháp yểm trợ hoặc dịch vụ nào có thể giải quyết vấn đề đó hay không.

Trong những vụ có nguy hiểm tác hại đáng kể, về tâm lý hoặc thể xác, đến nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế, và có lý do hợp lý để tin rằng họ sẽ bị ảnh hưởng tai hại nếu phải tham gia nhiều phiên tòa, Biện Lý nên xét đến việc có thể áp dụng chính sách *Truy Tố Trực Tiếp* ([DIR 1](#)) hay không.

Thẩm Định Tội Truy Tố

Biện Lý nên nhớ rằng nếu chậm trễ trong các quyết định thẩm định tội truy tố có thể đặc biệt gây thêm căng thẳng tinh thần cho nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế và làm họ giảm đi quyết tâm hoặc khả năng tham gia hiệu quả vào tiến trình công lý hình sự. Biện Lý nên có các quyết định thẩm định tội truy tố càng nhanh càng tốt.

Khi thẩm định một Phúc Trình cho Biện Lý, có liên quan đến nạn nhân Thổ Dân, Biện Lý nên lưu ý là khi có nhiều phụ nữ và thiếu nữ Thổ Dân là nạn nhân của những tội bạo động, vốn là một yếu tố quyền lợi công cộng thiên về việc nên truy tố.

Khi quyết định xem có thể thích hợp để giới thiệu đến các biện pháp thay thế hay không, Biện Lý nên xét đến nhu cầu liên tục cần giữ an toàn cho nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế. Biện Lý nên chắc chắn khuyến cáo các nạn nhân yếu thế là họ có quyền từ chối tham gia bất cứ kế hoạch nào về các biện pháp thay thế, kể cả các nghi thức chữa bệnh Thổ Dân. Bất cứ trường hợp giới thiệu một vụ nào theo chính sách này để phải được Biện Lý Vùng, Giám Đốc, hoặc phụ tá của họ chấp thuận trước (*Những Biện Pháp Thay Thế Truy Tố – Người Lớn*) ([ALT 1](#))

Nếu Biện Lý quyết định không truy tố bị cáo, họ nên xét xem có thích hợp để xin lệnh cam kết phòng ngừa (*Cam Kết và Lệnh Giữ Trật Tự Hòa Bình*) ([REC 1](#)) hay không.

Bảo Kê Tại Ngoại

Nên xin trật tòa bất cứ khi nào cần bảo vệ một nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế bằng

cách xin lệnh câu lưu hoặc các điều kiện phóng thích, phù hợp với *Bảo Kê Tại Ngoại – Người Lớn (BAI 1)*. Khi bị cáo có thể sẽ được phóng thích, Biện Lý nên xét đến các điều khoản nào sẽ giúp nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế hoạch định an toàn. Biện Lý nên nghĩ đến chuyện tham khảo với cảnh sát, các dịch vụ nạn nhân, nhân viên cải huấn, quản chế, hoặc các tổ chức Thổ Dân tại địa phương hoặc các tổ chức công lý khác và, khi thích ứng, các cơ quan Thổ Dân hoặc an sinh trẻ em khác, để soạn các điều khoản đó. Khi bị cáo bị câu lưu, Biện Lý nên xét đến việc xin lệnh “cấm liên lạc” với nạn nhân, chứng nhân, hoặc người nào khác thích ứng theo đoạn 515(12) hoặc 516(2) của *Bộ Hình Luật*.

Chứng Nhân Miễn Cường

Biện Lý nên nhìn nhận là nạn nhân và chứng nhân yếu thế có thể không muốn tham gia vào tiến trình công lý hình sự. Họ có thể tối giảm lời khai hoặc muốn rút lại bằng chứng của họ. Nhiều yếu tố có thể ảnh hưởng đến việc họ sẵn lòng hợp tác, gồm cả những lần tiếp xúc không thuận lợi với hệ thống công lý trong quá khứ. Biện Lý nên cố xác định các lý do khiến họ không muốn ra khai và soạn những cách đối phó với các vấn đề này. Biện Lý nên nhớ rằng nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế có thể dễ bị gây áp lực, hăm dọa, và can thiệp. Nếu chứng nhân đã bị đe dọa hoặc can thiệp, Biện Lý nên chuyển nội vụ sang cảnh sát để điều tra.

Trước các yếu tố trên, Biện Lý nên xét xem có cần thiết và thích hợp để tổng trát tận tay nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế để đòi họ ra tòa khai làm chứng hay không. Tuy nhiên, trước khi xin trát đòi chứng nhân quan trọng trong những vụ như vậy, Biện Lý nên tham khảo với Biện Lý Hành Chánh của họ và nên xét đến việc có thể làm nạn nhân xa lánh hệ thống công lý hình sự hơn nữa, hoặc tác hại đến những người nương tựa vào họ, đặc biệt chú trọng đến hoàn cảnh của phụ nữ và thiếu nữ Thổ Dân.

Ngoài ra, Biện Lý cũng nên xét xem có thể đạt được tiêu chuẩn thẩm định tội truy tố ([CHA 1](#)) bằng các bằng chứng khác đang có mà không cần lời khai của chứng nhân hay không.

Chuẩn Bị cho Phiên Tòa

Khi có thể được, Biện Lý nên thông báo cho chứng nhân về các phương tiện trợ giúp có thể có theo các đoạn 486 đến 486.31 và 486.7 của *Bộ Hình Luật*. Khi thích hợp, Biện Lý nên xin lệnh tòa, sau khi xét đến tất cả các yếu tố liên hệ, gồm cả việc chứng nhân có yêu cầu bất cứ phương tiện trợ giúp nào hay không.

Trong những hoàn cảnh cụ thể, tòa có thể cấp lệnh:

- không cho công chúng tham dự hoặc công chúng không nhìn thấy chứng nhân (đoạn 486(1))

- có một người yểm trợ hoặc tùy theo có chó cho phòng xử hay không (các đoạn 486.1 và 486.2)
- chứng nhân ra khai từ một phòng khác hoặc đằng sau một tấm bình phong hoặc khí cụ khác (đoạn 486.2)
- bổ nhiệm một luật sư để đối chất (nếu bị cáo không có luật sư đại diện) (đoạn 486.3)
- cấm tiết lộ danh tính chứng nhân (đoạn 486.31)
- là tòa quyết định cần phải bảo vệ an ninh của một chứng nhân và nếu không thì phù hợp với việc điều hành công lý đúng mức (đoạn 486.7)

Các đoạn 13 và 19 của [Đạo Luật Các Quyền của Nạn Nhân Canada](#) quy định là mỗi nạn nhân đều có quyền xin các trợ cụ khi họ ra khai làm chứng trong các phiên tòa liên quan đến tội trạng đó, qua cơ chế luật định.

Bằng Chứng Củng Cố

Biện Lý nên có các nỗ lực hợp lý để bảo đảm trình bày tất cả các bằng chứng củng cố thêm cần thiết tại phiên xử.

Tuyên Án

Nạn nhân nên được cho cơ hội cung cấp bản khai tác động nạn nhân và dữ kiện theo đoạn 722 của *Bộ Hình Luật*, đoạn 4 của [Đạo Luật Nạn Nhân của Tối Ác](#), và các đoạn 15 và 19 của [Đạo Luật Các Quyền của Nạn Nhân Canada](#).

Biện Lý nên nhìn nhận là trong những vụ liên quan đến nạn hành hạ một người yếu thế vì các hoàn cảnh cá nhân, kể cả trường hợp người đó là Thổ Dân và là phụ nữ, tòa án phải ưu tiên xét đến các mục tiêu lên án và răn đe hành vi tạo nên căn bản của tội danh đó, theo đoạn 718.04 của *Bộ Hình Luật*.

Bất cứ yếu tố gia trọng nào, kể cả những yếu tố được nêu trong đoạn 718.2 của *Bộ Hình Luật*, đều nên được trình bày với tòa.

Thêm nữa, khi có bằng chứng là lý do phạm tội đó là vì thiên kiến, thành kiến, hoặc thù ghét nạn nhân như được nêu trong đoạn 718.2(a)(i), Biện Lý nên tham khảo *Tội Ác Vì Thù Ghét* ([HAT 1](#)) và xét đến tất cả các hoàn cảnh gia trọng liên hệ.

Nếu thích hợp để đưa ra lệnh quản chế hoặc án phạt có điều kiện, Biện Lý nên xin áp đặt các điều kiện để bảo vệ nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế. Các điều kiện này có thể gồm điều kiện “cấm liên lạc” và trình diện, cũng như phải hoàn tất một chương trình điều trị thích hợp.

Nếu thích hợp để đưa ra án tù giam, Biện Lý nên xét đến việc xin lệnh cấm liên lạc để cấm tội phạm liên lạc với nạn nhân hoặc chứng nhân yếu thế trong thời gian tù giam của án phạt theo đoạn 743.21.

Biện Lý nên xét xem có thích hợp để xin lệnh hoàn nguyên theo đoạn 738 hoặc 739 của *Bộ Hình Luật* hay không và áp dụng những bước hợp lý để cho nạn nhân có cơ hội cho biết họ có muốn được hoàn nguyên cho các mất mát và thiệt hại của họ hay không.

Thổ Dân

Nhiều hội đồng và phúc trình của chính quyền, cũng như các phán quyết của Tối Cao Pháp Viện Canada, đã nhìn nhận là có tình trạng kỳ thị đối với Thổ Dân, dù là kết quả của các thái độ kỳ thị chủng tộc rõ rệt hay những cách làm việc không thích hợp về văn hóa, đều lan rộng đến tất cả mọi thành phần trong hệ thống công lý hình sự.

Lịch sử về chủ nghĩa thực dân, chiếm đất đuổi dân, và các trường nội trú tại Canada đã khiến hạ thấp thành quả giáo dục, lợi tức, gia tăng mức thất nghiệp, lạm dụng chất kích thích và tự sát, và tăng thêm số lượng Thổ Dân trong tù.¹

Tỷ lệ Thổ Dân là nạn nhân, nhất là đối với phụ nữ và thiếu nữ Thổ Dân, cũng cao hơn nhiều so với những người không phải là Thổ Dân.²

Các hậu quả tiếp diễn của chủ nghĩa thực dân đối với Thổ Dân tại Canada cung cấp bối cảnh cần thiết cho bất cứ vấn đề nào liên quan đến Thổ Dân với tư cách là nạn nhân hoặc chứng nhân. Các hậu quả này “phải được sửa sai bằng cách xét đến các yếu tố cá biệt ăn sâu và bối cảnh ảnh hưởng đến các bộ tộc Thổ Dân, cũng như các giá trị văn hóa và quan điểm thế giới khác biệt chính yếu của họ.”³

Theo phán quyết của Tối Cao Pháp Viện Canada:

“Không thể chối cãi là bộ tộc Thổ Dân is — và nhất là phụ nữ, thiếu nữ, và những người Thổ Dân trong giới mãi dâm — đã hứng chịu những cảnh bất công trầm trọng, gồm cả các tỷ lệ cao về nạn bạo hành tình dục đối với phụ nữ. ... [H]ệ thống công lý hình sự của chúng ta và tất cả những người tham gia trong đó phải áp dụng những bước hợp lý để giải quyết các thiên kiến, thành kiến, và rập khuôn lan rộng khắp nơi đối với Thổ Dân — và nhất là phụ nữ và những người Thổ Dân trong giới mãi dâm — trực tiếp.”⁴

Biện Lý phải nhìn nhận là người dân cực lực ủng hộ việc truy tố trong những vụ liên quan đến nạn nhân là phụ nữ hoặc thiếu nữ Thổ Dân.

¹ *R v Ipeelee*, 2012 SCC 13

² *Victimization of Aboriginal People in Canada*, 2014, Statistics Canada, 2016

³ *Ewert v Canada*, 2018 SCC 30 at paras 57-58; *R v Barton*, 2019 SCC 33 at paras 198-200, -

⁴ *R v Barton*, 2019 SCC 33 at paras 198 - 200